

ZONDAG 34

De Wet des Heeren

Psalm 10 Geb. 1 en 2
Psalm 81 : 10, 11 en 12
Lezen: Exodus 19
Psalm 99 : 6, 7 en 8
Psalm 119 : 24

Geliefden, het Woord des Heeren dat we u thans willen prediken is naar Zondag 34 van onze Heidelberger Catechismus, de vragen en antwoorden 92 tot en met 95.

Vraag 92: Hoe luidt de Wet des Heeren?

Antwoord: God sprak al deze woorden, (Exod.20:1-17, Deut.5:6-21)

Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heb.

Het eerste gebod

Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben.

Het tweede gebod

Gij zult u geen gesneden beeld, noch enige gelijkenis maken, van hetgeen boven in de hemel is, noch van hetgeen dat onder op de aarde is, noch van hetgeen in de wateren onder de aarde is.

Gij zult u voor die niet buigen, noch hen dienen; want Ik, de HEERE, uw God, ben een ijverig God, Die de misdaad der vaders bezoekt aan de kinderen, aan het derde, en aan het vierde lid dergenen, die Mij haten; en doe barmhartigheid aan duizenden dergenen, die Mij liefhebben en Mijn geboden onderhouden.

Het derde gebod

Gij zult de Naam des HEEREN, uws Gods, niet ijdelijk gebruiken; want de HEERE zal niet onschuldig houden, die Zijn Naam ijdelijk gebruikt.

Het vierde gebod

Gedenkt den Sabbatdag, dat gij dien heiligt.

Zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen; maar de zevende dag is de Sabbat des HEEREN, uws Gods. Dan zult gij geen werk doen, gij, noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd, noch uw vee, noch uw vreemdeling die in uw poorten is.

Want in zes dagen heeft de HEERE den hemel en de aarde gemaakt, de zee, en alles wat daarin is, en Hij rustte ten zevenden dage. Daarom zegende de HEERE den Sabbatdag, en heiligde denzelven.

Het vijfde gebod

Eert uw vader en uw moeder, opdat uw dagen verlengd worden in het land dat u de HEERE uw God geeft.

Het zesde gebod

Gij zult niet doodslaan.

Het zevende gebod

Gij zult niet echtbreken.

Het achtste gebod

Gij zult niet stelen.

Het negende gebod

Gij zult geen valse getuigenis spreken tegen uw naaste.

Het tiende gebod

Gij zult niet begeren uws naasten huis; gij zult niet begeren uws naasten vrouw, noch zijn dienstknecht, noch zijn dienstmaagd, noch zijn os, noch zijn ezel, noch iets, dat uws naasten is.

Vraag 93: Hoe worden deze tien geboden gedeeld?

Antwoord: In twee tafelen; waarvan de eerste leert, hoe wij ons jegens God zullen houden; de andere, wat wij onze naaste schuldig zijn.

Vraag 94: Wat gebiedt God in het eerste gebod?

Antwoord: Dat ik, zo lief als mij mijner ziele zaligheid is, alle afgoderij, toverij, waarzegging, superstitie of bijgeloof, aanroeping van de heiligen of van andere schepselen, mijde en vliede en den enigen waren God recht lere kennen, Hem alleen vertrouwe, in alle ootmoedigheid en lijdzaamheid mij Hem alleen onderwerpe, van Hem alleen alles goeds verwacht, Hem van ganser harte liefhebbe, vreze en ere, alzo dat ik eer van alle schepselen afa en die varen late, dan dat ik in het allerminste tegen Zijn wil doe.

Vraag 95: Wat is afgoderij?

Antwoord: Afgoderij is, in de plaats des enigen waren Gods, Die Zich in Zijn Woord geopenbaard heeft, of benevens Hem, iets anders verzinnen of hebben, waarop de mens zijn vertrouwen zet.

Deze 34ste zondagsafdeling spreekt ons dus van de Wet des Heeren.

We staan achtereenvolgens stil bij:

1. Haar bedoeling
2. Bij de indeling van de wet
3. Bij het eerste gebod

We lazen uit Exodus 19 hoe enkele millioenen mannen, vrouwen en kinderen samengekomen zijn aan de voet van de berg Sinai, de plaats die God aan

Mozes al jaren geleden aangewezen had, waar Hij beloofd had dat het feest zou beginnen. Want de Heere had tot Mozes gezegd, toen hij tachtig jaar oud was en de Heere hem riep om een leidsman van Zijn volk te zijn: tot een teken van de waarheid van het woord, dat ik tot u spreek, zult gij en Mijn volk Mij aan deze plaats dienen. Hier zal het grote feest beginnen, hier zal ik Mijn dienst met Israël vast stellen. Op deze plaats. Daar is heel wat over heengegaan, bange tijden zijn er verlopen. Het volk is zeer verdrukt in Egypteland. Het ging langs de rand van de dood. Hier, dreigden ze door het water te overstromen en op een andere plaats, door het zwaard van Farao. Maar Hij deed hen ter goeder uur het gevaar ontkomen. Zoals altijd, God doet wat Hij zegt. Op God kun je aan, altijd, onder alle omstandigheden, hoe donker ooit Gods weg moog wezen, God doet wat Hij zegt. Zo ook hier.

Het feest zal beginnen. Toch staan ze nog wat onwennig. Wat zal er gebeuren. Ze weten het eigenlijk niet. Hoe zullen ze God ontmoeten? Hoe zal God tot hen komen? Hoe zullen ze tot God naderen? Wie zal tot God naderen en leven? God is immers heilig. Daarom staan ze heel eerbiedig aan de voet van de berg. Mozes heeft geboden, dat ze zich heiligen zouden, drie dagen zich afzonderen, hun klederen wassen. Ceremonieel-heilig zullen ze staan voor Gods aangezicht. Zo zijn ze gekomen en als ze daar dan wat schuchter staan de mannen, de vrouwen en de kinderen, dan betreft zich de oosterse hemel. Wolken en donkerheid worden gezien. Ineens doorklieven felle bliksemschichten de lucht. Harde donderslagen doen hemel en aarde beven en in het midden daarvan heft Mozes zijn staf op en hij roept het volk toe: Volg mij. En onder de tekenen van de majesteit van God nadert het geheiligde volk voor het aangezicht van God, bevende en bevreesd, tot aan de afpaling van de berg. Verder mogen ze niet komen.

Ik kan me voorstellen, dat de kinderen zich tegen de zijden van de ouders aandringen en vragen: Is dat nu het feest? Begint het nu zo? We zijn bang, we durven niet. Het waren niet alleen de kinderen die met grote schuchterheid vervuld waren in het naderen tot God. Ook de ouders, de vaders, sterke mannen, ze beefden. Dit was iets bijzonders, in dit noodweer gebeurde iets verschrikkelijks. Nauwelijks durfden ze opzien naar de top van de berg. De gehele berg rookte en in het midden van die rook, schieten de bliksemschichten. Alles daverde, toen God nederdaalde op de top van de berg. Hoe kan Mozes nu spreken van een feest? Hoe kan God nu als een weldaad, als een belofte zeggen: Mozes, hier zult ge Mij ontmoeten en hier zal Mijn dienst plechtig worden ingewijd? Heeft Mozes daarnaar met zulk een verlangen uitgezien? Heeft het volk zich daarom geheiligd en zich opgemaakt om voor Gods aangezicht te verschijnen? Ja, geliefden, ook dit was genade van God, ook dit nederdalen onder ratelende donderslagen en felle bliksemschichten. Dat was Gods goedgunstige inwoning bij Zijn volk. Want God zal laten zien, dat Hij Israëls Vader is. Maar tegelijk zal Hij ze laten zien, dat Hij is de Heere boven hen. Hij zal ze de gemeenschap tonen, die Hij met Zijn volk zal aangaan. Maar in die gemeenschap zal Hij ze ook de

afstand doen gevoelen. IK ben in de hemel en gij zijt op de aarde. Ja, ook dat is genade. Immers, dit is de zonde van de heidenen, dat ze de goden aan de mensen gelijk maken. Dat ze goden maken, waarvan ze zich laten dienen op hun eigen wijze, naar hun eigen goeddunken, naar hun eigen grillen en luimen.

Maar God zegt: IK ben de Andere, IK ben de Eeuwige, IK alleen ben God. IK schrijf u Mijn wetten voor. IK wil dat u Mij dient, niet naar uw eigen hart en mening, maar naar de rechtsregels, die IK u proclameer. Daarom heeft God aan Israël de afstand bekend gemaakt die er is tussen de Heilige God en het schuldige volk. Dat is ook liefde van God. Dat is Gods pedagogiek, Gods opvoedkunde ten opzichte van Zijn volk. Stel eens dat God dat niet gedaan zou hebben, dan zou het volk zo maar de berg opgegaan zijn en wat zou er gebeurd zijn? God zou hen hebben moeten verteren met de glans van Zijn majesteit. Want wie kan bij God komen en leven? De Heere komt neder, een geweldig bazuïngeluid kondigt Zijn komst aan en Israël buigt zich voor God. Mozes spreekt tot de Heere. Hij krijgt van God nog eens de opdracht terug te gaan tot het volk en ze ernstig te waarschuwen, dat ze niet over de omheining zullen klimmen en zo tot God naderen. Want ze zullen zeker gedood worden. Of het nu een mens is of een beest, het zal zeker gedood worden. De Heere zegt: ga terug en zeg het ze nog eens. Want het is een zaak van leven en dood. Gods trouwe Vaderzorg behoedt het volk, dat ze niet tot Hem zullen naderen op de wijze der heidenen, maar dat ze tot Hem zullen naderen in de weg die Hij hen zelf voorstelt, opdat ze leven mogen. Dan, als Mozes het nogmaals gedaan heeft, dan spreekt God tot hem en tot het ganse volk, de tien woorden der wet. God roept luid uit van de hemel, wat Zijn welbehagen is. Dat deed God aan Zijn verkoren volk, om verschillende redenen. Zeker Israël kende die wet. Die wet was Israël niet vreemd. Die wet heeft God in Adams hart ingeschapen en die wet heeft God alle eeuwen door bewaard onder Israël. Maar voortaan zou Israël een zelfstandig volksbestaan leiden en ze zouden wonen in het midden van de heidense volken, die aanstonds nog niet uit het beloofde land verdreven zouden zijn. Nu wist God, hoe spoedig wij Zijn rechtsregels, Zijn wetten, Zijn inzettingen vergeten, als we leven in het midden van een wereld, die er andere wetten op na houdt dan de wet van God. De Heere weet hoe spoedig de inzettingen Gods uit ons hart zijn weggesleten, wanneer we dagelijks in een wereld leven, die haar eigen leefwijze en haar eigen wetten heeft.

Daarom zegt de Heere als het ware: Mijn volk onthoud het nu, denk er nu altijd aan. Ik zal het in steen schrijven, dat u het nooit meer vergeten zal. Als u straks aan het werk bent in het land dat Ik u geven zal, waar nog heidenen wonen, verzwager u dan niet met de volkeren rondom en dient geen andere goden nevens Mij, want Ik ben een jaloers God. Houd dan Mijn geboden en Mijn inzettingen. Eigenlijk is het geven van die wet, Gods liefde. Ach, het lijkt anders, het lijkt altijd anders, wanneer God met majesteit Zijn wet afkondigt. Het lijkt voor het ongebroken hart, voor de ziel die andere goden

dient, een zwaar, een ondragelijk juk. Ook wij christenen kunnen die wet, zoals Luther het zei, in ons hart binnen laten als een duivel. Dat is niet omdat die wet de duivel gelijk is, die wet van God is heilig en goed. Maar wanneer de mens meent in de werken der wet, in het passeren van Christus, in het verloochenen van Christus, in het voorbijgaan van Christus, Gode welbehagelijk te kunnen leven, dan gebruikt hij de wet of laat hij zich door de wet gebruiken, als door een duivel. Dan zal de wet het hart van de mens steeds zondiger maken, steeds afkeriger maken van genade en steeds met duivels haat tegen God vervullen. Die wet, die van nature heilig en rechtvaardig en goed is. Dat zit hem niet in die wet, zegt Paulus, dat zit in ons hart. Wij, die geen oog meer hebben voor de juistheid, voor de bedoeling van God met Zijn wet. Maar het doel waartoe God zijn wet gaf, dat is een goede bedoeling, dat is liefde!

Waar verbreking van die wet is, waar de regels van die wet veracht worden, daar is disorde.

In de hel is er geen wet meer. Daarom is dat ook de hel. Daar is disorde, daar is precies het tegenover gestelde van wat er in de hemel is. In de hemel is reine liefde tot God en eeuwige dienst aan de naaste, uit diezelfde hartelijke goddelijke liefde. In de hel staat alles op zijn kop, daar is eeuwige vlamme haat. Haat tegen God en ook eeuwige haat tegen elkaar. Daar kan niemand de ander verdragen, daar is eeuwige vijandschap en eeuwige krenking van elkaar. Volkomen het omgekeerde, van wat God in Zijn wet eist. Zo begint het op aarde ook te worden als we de regels van God miskennen. De vraag van de mens is: Wat is nu eigenlijk het rechte leven? Alle vragen komen neer op deze ene vraag: Wat is het goede? Daar vragen ook de heidenen en alle valse godsdiensten naar. Die vraag is in het hart van een mens ingeschapen. Hoe moeten we nu eigenlijk leven?

Ieder geeft daar zijn eigen oplossing voor. U zou de mensen in verschillende groepen kunnen indelen. Er is een groep die zegt: Wij vinden het hoogste gezag in onszelf. Wij zijn vrije mensen, met een vrije wil en wij maken zelf uit wat goed is. De enige restrictie is dan, dat ik mijzelf niet op zulk een wijze mag uitleven, waardoor ik mijn naaste schade doe. Dat is de nieuwe rechtsorde, waarin duizenden hun heil zoeken. Geen wetten boven ons, we zijn anarchist, we dulden nog even een socialistische regering maar dat is slechts een overgangsfase. Straks zijn we onze eigen regering, geen god en geen meester. We zijn nu mondig genoeg om te weten wat goed voor ons is. De mens vindt in zichzelf het hoogste gezag en doet wat hij zelf wil. Nu, ik hoop dat we het niet beleven, maar we zullen zien waar dat uitkomt, dan zal de aarde aan de hel gelijk worden. Een klein voorproefje zie je, wanneer er losgeslagen mensen ook in onze maatschappij naar dit beginsel gaan handelen. We weten wat er dan gebeurt. Dan is er geen leven meer veilig en de bezittingen zijn niet meer veilig, dan is geen huwelijk meer veilig, kortom dan wordt alles omgekeerd.

Een andere groep mensen staat weer een ander uitgangspunt voor, namelijk:

het algemeen welzijn bepaalt wat goed is. In de communistisch geregeerde landen moet iedereen de staat dienen. Alles moet ondergeschikt worden aan de staat. En iemand die tegen de staat zondigt, zondigt tegen god, en zo moet ieder die staat dienen. Dus alles wordt onder één noemer gebracht en daaraan moet ieder van hoog tot laag zijn dienst bewijzen. De staat bepaalt via de grootste gemene deler, wat goed is. Sommige groepen moeten er onder lijden. Dat maakt niet uit, de staat moet welvaren. Dat is de hoogste wet.

Nu is er ook nog een andere groep. We hebben die meegemaakt in de laatste oorlog. Daar is de grootste macht ook het lichaam dat de hoogste wet uitschrijft. Het wezen van het fascisme, het nazidom, dat was, dat de sterke heersen moet en dan moet de zwakke maar ondergaan. Dan blijft de "übermens" over, de sterke, gave en volmaakte mens en daar moet al het andere aan ondergaan. Dat werd ook als een nieuwe wijsbegeerte geproclameerd en nauwkeurig nageleefd. Vandaar de afslachting van zoveel krankzinnige, idiote en verminkte mensen en het hele volk der Joden. Dat waren de zwakkere, dat was het uitvaagsel, dat was het nutteloze, dat moest verdelgd worden. Dan zou de "übermens, de edelgermaan" overblijven. Naar dat idee, maakte men wetten. Wat viel, dat viel en wat sterven moest, dat moest dan maar sterven. Zo werden de wetten gemaakt. Dat waren de heilige wetten van het nazisme. U zou het nog met andere systemen kunnen uitbreiden, maar het komt alles op het zelfde neer. De praktijk heeft alreeds bewezen waar we dan terecht komen. Niets, maar dan ook niets, is in de handen van zulke wetgevers meer veilig. Neen wij, □ Israël van toen en van nu □ hebben te luisteren naar onze Schepper. Niet wij bepalen, niet de machten bepalen, niet de staat bepaalt, maar God bepaalt. Hij is onze Schepper, Hij is onze Onderhouder. Hij heeft het voor het zeggen, want Hij regeert.

God heeft zelfs de levenloze schepping aan wetten gebonden. De zon gaat op en onder naar de wet die God haar gesteld heeft. De maan en de sterren gaan en verdwijnen naar de wetten die God gesteld heeft. Vissen en vogels, planten en bloemen, zijn aan de wetten van God gebonden. Zou dan het pronkstuk van Gods schepping, het centrum van alles wat God gemaakt heeft, zou dan de mens zich los kunnen scheuren van Gods wetten en toch vrede hebben? Stel u voor, dat u een vogel die aan de lucht gebonden is in het water liet leven, zoals een vis, dat dier zou vlug sterven. Stel u voor dat men een vis, die God aan het water gebonden heeft liet leven in de lucht. Het dier zou nog geen uur kunnen leven. Hoe zou dan de mens naar Gods beeld gemaakt, op een andere wijze gelukkig kunnen zijn, dan naar de regels die God ons gegeven heeft?

O, laten we nooit denken, dat we gelukkig kunnen zijn in het verbreken van de regels die God aan ons leven gesteld heeft. Vooral als we jong zijn en we onderwezen worden onder het juk des Heeren te gaan, kan het ons toeschijnen, zoals bij Israël in het begin. Toen God daar nederkwam in vlamme bliksemschichten en ratelende donderslagen, toen scheen het

alsof die heidenen het toch maar heel wat gemakkelijker hadden, die niet voor het aangezicht van zo'n verschrikkelijk God behoeften te komen. De uitkomst heeft het bewezen wie er het gelukkigst was. Als alle volkeren voorbij gegaan zijn, dan staat Israël in de kracht des Heeren bewaard. Denk er om, dat u ernst maakt met hetgeen ik u thans zeg. Ge kunt niet gelukkig zijn in het verbreken van de wetten van God. Aan die wetten is ons leven verbonden. Elk verbreken van Gods wet werkt als een boemerang, die we naar God werpen en die terugkomt en ons zelf treft. Elke zonde is overtreding van Gods wet, maar is ook beschadiging van ons eigen leven. Naarmate we zeggen: laat ons Zijn banden verscheuren en Zijn touwen van ons werpen, worden we ook hier ongelukkiger, steeds ongelukkiger. Want wie ver van God de weelde zoekt, vergaat eerlang en wordt vervloekt. God roeit ze uit die afhoereren en Hem de trotse nek toekeren.

Daarom, ik zeg het voluit, dat God Zich hier met Zijn volk inliet onder de tekenen van Zijn majesteit: dat was toch Vaderlijke liefde, dat was Goddelijk mededogen, opdat Israël leven zou in de wegen des Heeren en daarnaar hun gang zouden richten. Nu, dat is dus de bedoeling in het geven van de wet van God. Juist de verlostte, het volk van Israël heeft die wet zo nodig, want let u er wel op, ook in Zondag 2 wordt gesproken over de hoofdsom van de wet. Daar is de wet een stok om te slaan. Daar laat de wet ons de scheiding zien, die door onze zonden tussen God en ons gekomen is. Hier is de wet een stok om te gáán, in het stuk der dankbaarheid, een regel van ons leven. Niet het een zonder het ander, u weet wel dat het niet zó is: het eerste deel hebben we klaar, het tweede deel hebben we ook gehad, nu zijn we aan het derde deel toe. Nee, naast de verkondiging van de wet, als regel van het leven, in de waarachtige dankbaarheid voor God, blijft die wet ook altijd een tuchtmeester.

Wanneer we hem overtreden hebben, dan vloekt hij ons en drijft hij ons van onszelf en van onze eigen gerechtigheden af, totdat we weer opnieuw verzadiging vinden in het offer van Christus en we die wet uit Zijn hand steeds weer terug krijgen om naar te leven; Gode tot eer en onze ziel tot zaligheid. Inzonderheid wordt hier in het stuk der dankbaarheid de wet zo breed uitgemeten, opdat we weten zouden hoe we als verlost kerk de Heere zullen behagen. Israël heeft de wet van God gekregen, maar niet dan nadat God eerst gezegd had: Ik ben de HEERE uw God Die u uit Egypteland uit het diensthuis uitgeleid heb. Ik heb u uitgeleid, zegt de HEERE, uit het diensthuis. Ik heb u verlost en daarom zult gij Mij dienen. Een eigenaardige plaats gaf de Heere hier aan de wet. Hij overschaduwte Zijn volk eerst met Zijn Vaderlijk welbehagen, Hij zegt: Ik ben úw God de HEERE, úw God, de Jehova, úw God Die uitleidde uit Egypteland, Die u vrijmaakte. U weet, die uitleiding uit Egypteland is een type, een profetie van de vrijmaking door Christus' bloed. In de doop belijden wij, dat het gedoopt worden, het doorgaan is door de Roode Zee van Jezus' bloed. Uit Egypteland geleid, dat wil zeggen uit de wereld uitgeleid, dat wil zeggen door

Christus verlost en Hem tot een volk gemaakt.

Dat zegt de Heere eerst. Ziet u wel dat de wet staat in het teken van de dankbaarheid. Nu zal het verlost volk, het door God bevrijde volk, ook leven naar de inzettingen des Heeren. O, nu krijgt de wet pas haar uitnemende scherpste. Nu krijgt de wet pas tenvolle haar functie. Nu zal de wet het hart tot God bekeren, altijd weer opnieuw. Niet op een wettische wijze. Paulus zegt, dan werkt de wet toorn, dan word ik steeds duivelser op God. Maar als verlost kerk, als uitgeleide kerk, als bevrijde kerk, dan is het de vraag van het vernieuwde hart: Heere, hoe luidt Uw wet, wat wilt Gij dat ik doen zal? Dat is de eerste vraag van het vernieuwde hart. Heere wat wilt Gij dat ik doen zal? Wat moet ik nu doen om als een kind te leven, om U te behagen? Lieve wet, dierbare wet, Evangelie-wet. Zo is de wet voluit Evangelie. Zo is de wet een stok om op te steunen. Een heilige rechtsregel om als kind te mogen leven en 's Vaders aangezicht in gunst te mogen ontmoeten, om Hem te mogen dienen uit hartelijke liefde, onbaatzuchtige wederliefde. Want, de Heere heeft mij uit het diensthuis, uit Egypteland uitgeleid.

O, denk daar wel aan. God heeft Zijn wet afgekondigd, niet onder het werkverbond, maar onder het genadeverbond. Aan de Sinäi is meer gebeurd, dan alleen het geven van de wet. Daar heeft ook het genadeverbond een nieuwe openbaringsvorm gekregen. U weet, van Adam tot Abram was de genade particulier en van Abram tot Mozes heeft de Heere met de gezinnen van de patriarchen Zijn verbond opgericht. Maar aan de Sinäi brengt de Heere Zijn verbond in een nationale vorm. Dan zegt Hij: Dit volk is Mijn volk. Dit volk heb Ik verlost en Ik ben de God van dit volk. Hoor dan naar Mij en wandel in Mijn inzettingen. Is dat niet groot. Is dat niet om te zingen van vreugde? O, ik weet wel, wat Paulus straks zegt: dat het niet allemaal Israëlieten waren, die Israël genaamd werden. Dat ze niet allen in Kanaän zijn binnen gekomen, al zijn ze dan allen door de Roode Zee gegaan. Maar ligt dat aan God, heeft God gefaald in Zijn trouw? Heeft Hij Zijn verbond geschonden of ligt dat aan het volk? Daar was plaats genoeg in Kanaän en als de Israëlieten vastgehouden hadden aan het verbond, als ze geleefd hadden naar de inzettingen des Heeren, ze waren allen in Kanaän gekomen. Want God had het beloofd.

Waarom is dan het merendeel in de woestijn gestorven? Ze hebben het verbond verbroken gelijk Adam, ze hebben geweigerd vast te houden aan God, Die ze tot Zijn volk gemaakt had. O nee, van Gods zijde is het verbond nimmer verbroken, roeping en verkiezing zijn onberouwelijk. Maar dat is de verborgen zijde, die is voor de Heere onze God. Gods besluit zal niet feilen, Gods raad zal bestaan. Er zal er niet een gemist worden, maar dat is van Gods kant, dat mag ik enkel geloven. Daar kan ik zelfs niet naar leven. Daar behoef ik me ook niet naar te richten, ik kan het zelfs niet. Maar van mijn kant is het: Ik ben de Heere uw God en Ik heb u uit Egypteland uit het diensthuis uitgeleid. Daar is niemand van alle hoorders die hier zitten, mannen, vrouwen en kinderen of God zegt dat tot u: Ik ben de Heere, uw God Die u uit

Egypteland uit het diensthuis uitgeleid heb. En daarom klemt die wet u des te meer, want krachtens hetgeen God aan u deed, wat Hij betekend en bezegeld heeft in de Heilige Doop, heeft Hij er recht op, dat ge nu uit dankbaarheid naar Zijn geboden leeft.

Als u zegt: ja, maar daar heb ik geen hart voor, dan hebben we aan het begin gezongen: Eis van Mij vrijmoedig, op Mijn trouw verbond: alles wat u ontbreekt, dat schenk Ik, want Ik ben uw God, zo gij het smeekt, mild en overvloedig. Dan kunt ge daar God de schuld niet van geven. Als ge, wat God verhoede, toch verloren zou gaan en met Israël sterven zou in de woestijn, dan kunt u daar God niet de schuld van geven. Dan heeft de Heere u vanavond gezegd: Ik ben de Heere uw God, Die u uit Egypteland uit het diensthuis uitgeleid heb. En dan laat de Heere de tien woorden der wet aan Israël horen.

Deze tien woorden heeft God op twee tafelen geschreven. De inhoud van die tafelen wordt bepaald door het doel van de geboden. Immers in de eerste geboden zegt God: Ik wil gediend worden. Zó en zó wil Ik gediend worden. En in de zes geboden van de tweede tafel zegt God: en zó zult ge uw naaste dienen. Jezus noemt dit de twee geboden waaraan de ganse wet en waaraan al de profeten hangen. Met andere woorden: God vraagt niets anders. Dit is de inhoud van de ganse Schrift, God liefhebben bovenal. Dat is het eerste en het grote gebod en het tweede gebod is daaraan gelijk: onze naaste liefhebben als onszelf. Ook hieraan hebben we gehoor te geven. Het eerste gebod, dat is het eerste gebod en het tweede gebod, dat is het tweede gebod. Ja, zegt u dat is nogal vanzelf. Ja, maar in de praktijk van veler leven blijkt de zaak toch altijd weer op zijn kop te staan. Wanneer wij, wettische mensen ontbloot van de genade van God, onder de indruk komen van de rechtsregels van God, is altijd weer onze eerste reactie om die wet te onderhouden, niet door Christus, niet als een verlost, niet door de genade Gods, maar op een wettische wijze. En dan keren we ook de orde van de wet om, dan gaan we proberen om wat beter te leven. Beter voor de baas en beter voor de knecht, beter voor de vrouw en beter voor de man. Beter voor de ouders en beter voor de kinderen. En op deze wijze hopen we dan, al is het dan niet alles, dan toch een gedeelte van onze gemaakte schuld te kunnen aflossen.

Het is water dragen in een vat zonder bodem. Want geliefden in de val des mensen, in onze afval van God hebben we ook de breuk met onze naaste geslagen. En de herstelling vindt plaats op de wijze waarop de afval plaats gevonden heeft. Omdat we God verlaten hebben, hebben we ook elkaar verlaten. Omdat we God niet in ere gehouden hebben, houden we ook onze naaste niet in ere. In de herstelling is het zo: als de band aan God weer hersteld wordt, wordt ook de band aan de naaste hersteld. Niet zo, dat door de herstelling van de band aan de naaste ook vanzelf de band aan God hersteld wordt. Dat is een gemene leugen. Dat is een verkeerd gebruik van de wet. Op deze wijze blinddoekt de satan duizenden mensen, ook mensen die zich christenen noemen. En op deze wijze laat hij je dood lopen en je komt nooit aan het doel. Want ik kan uit mezelf de liefde niet meer opbrengen, die ik

nodig heb om de naaste zo te dienen, dat het God aangenaam is.

En omgekeerd gaat het vanzelf, want het is onmogelijk als ik God bemin om God, dat ik mijn naaste, die naar Zijn beeld gemaakt is, haten zou. Jakobus heeft daar zeer scherp over geschreven. Hij zegt: als je God liefhebt, dan zul je ook liefhebben dien, die uit God geboren is. Dan is het onmogelijk dat je het anders zou doen. Dan is het een vanzelfsheid. Dan is het een geestelijke regel; dan behoef je je niet in te spannen, dan behoef je niet iets bijzonders te doen, dan heb je alleen maar te leven naar de regel en naar de leiding van de Heilige Geest. Dan is de dienst van God een zacht juk en een lichte last. Twee tafels, de eerste leert, hoe we ons jegens God zullen houden en de andere wat we onze naaste schuldig zijn.

Vraag 94. Wat gebiedt God in het eerste gebod?

Dan zegt het antwoord: Dat ik, zo lief als mij mijner ziele zaligheid is, alle afgoderij, toverij, waarzegging, superstitie of bijgeloof, aanroeping van de heiligen of van andere schepselen, mijde en vliede, en den enigen waren God recht lere kennen, Hem alleen vertrouwe.

Altijd, onder alle omstandigheden. Dat eist het eerste gebod. Daarvan willen we spreken nadat we gezongen hebben uit:

Ps.119 : 24.

God zegt in het eerste gebod: Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben. Dat zegt God niet, omdat Hij bang is voor concurrenten, want er is maar één God, de andere goden zijn geen goden, ook al worden ze dan soms door God en de mensen goden genoemd. Nee, dat doet God niet voor Zichzelf, laat ik het zo eens mogen uitdrukken, maar dat doet God voor ons. Dat heeft de Catechismus goed begrepen, want de Catechismus zegt, als u nu iets op hebt met de zaligheid van uw ziel, als uw eigen zaligheid u ter harte gaat, ach dient dan geen goden nevens God. Ziet u, dat is Gods bedoeling in het eerste gebod. God heeft dat gebod gegeven voor ons. Hij zegt, als je nu zalig wilt worden, dat wil zeggen gelukkig wilt worden, als je nu echt leven wil, vlied dan alle afgoderij, toverij, waarzegging, bijgeloof, aanroeping der heiligen of het steunen op enig schepsel nevens mij.

Dat is de hoofdzonde in het Paradijs geweest. Aan een ander gehoor geven dan aan God. Op iemand anders vertrouwen dan op God. Je heil verwachten van iets of iemand buiten God. Het scheen allemaal zo mooi, die boom zag er zo heerlijk uit en die vrucht van die boom zo begerenswaardig, maar het komt op het Woord aan. Wat heeft God gezegd? Dat alleen maakt gelukkig. Niet die mooie vrucht of dat geld of dat goed. Niet wat de mensen zeggen, niet wat de wereld zegt, niet wat je eigen hart zegt, want wij zien aan wat voor ogen is en Eva zag nog wel met volmaakte ogen. Maar ons oog is verduisterd. Onze begeerlijkheden zijn verdorven. O, laten we niet doen, wat we graag willen, dan komen we zeker in de hel.

Laten we luisteren naar wat God wil. Dan zal dat altijd weer opnieuw blijken het leven te zijn. Dat eten van die vrucht, dat is de dood, maar het luisteren naar de Heere, dat is het leven, het eeuwige leven. Daar is een geoorloofde eigenliefde door God in het hart van een mens geschapen en door die geoorloofde eigenliefde moeten we de zaligheid van onze ziel zoeken. Want die geoorloofde eigenliefde strijdt niet tegen de waardigheid en tegen de heerlijkheid van God. Want die eigenliefde bedoelt ook de verheerlijking van God in de herstelling van mijn leven. Daarom, als ik mijn ziel liefheb, als ik mezelf graag het goede gun, als ik mijn ziel niet over heb voor het eeuwig verderf, als ik het hels verderf wil ontgaan, o, laat ik dan geen andere goden hebben. Ze worden hier genoemd: afgoderij, toverij: dat is een verborgen iets tot stand brengen buiten de gemeenschap met God. Er zijn tovenaars, mensen die in de dienst van de duivel staan, die dingen kunnen, die wij niet kunnen, waar je stom verbaasd van staat. Zij waren er in Egypte ook, ze konden van een stuk hout een slang maken, ze konden water in bloed veranderen.

Maar het is niet hetzelfde, wie je helpt en door wie je geholpen wordt. De duivel helpt ook mensen, maar altijd om ze een stapje nader aan hem verbonden te krijgen. Dan is ook waarzegging als afgoderij bestempeld. Dat is op een verborgen wijze indringen in de verborgen raad van God. En daar heeft de duivel ook heel wat lessen in te geven. Want hij weet meer dan wij. Hij weet dingen van God, die wij niet weten. Waarzeggers en waarzegsters kunnen waarheden openbaren waar we nooit achter zouden komen, als zij het niet zouden zeggen. Maar wat God niet goed vindt dat ik weet, wil ik van de duivel niet horen, want ik geloof dat God het goed doet.

Zo moeten we dan ook leven. Er mag geen omstandigheid in ons leven zijn waarin we de duivel raadplegen. Dan wil ik liever horen wat de Heere spreken zal en me aan Zijn Vaderlijke ontferming toebetrouwen. Allerlei superstitie of bijgeloof. 't Is misschien niet meer zo erg als in de dagen van de reformatie, toen het bijgeloof welig tierde en men geloof hechte aan allerlei vreemde en bijzondere verschijningen. Maar ik ben er niet zeker van of er ook diep in het hart van vele mensen □ ook vandaag □ niet allerlei bijgeloof heerst. Hebben de sociologen niet onderzocht, dat de mensen zo graag in de krant lezen, wat de sterren over hen vertellen? Ach, zegt u, daar geloof ik niet aan. Nu, daar zijn toch heel veel mensen, ook van christelijke huize, die hun nieuwsgierigheid niet kunnen bedwingen. Ze willen weten, welk lot dan toch wel weggelegd is voor hen. Als we ons daar eenmaal aan overgeven, stellen we ons betrouwen op iets anders dan op de leiding van de levende God.

Aanroeping van de heiligen. Dat doen we natuurlijk niet.

Als we dan ook de levende heiligen maar niet aanroepen. Ik ben er niet zo zeker van dat dat onder ons nooit gebeurt. De heilige dominee A of het heilige vrouwtje B, ze kunnen het soms beter vertellen dan zoals het in de Bijbel staat. Je komt soms met bijbelse argumenten en dan is het slot van het liedje: Ja, maar hij heeft het toch zó gezegd. Al is het een engel uit de hemel, die een ander Evangelie verkondigt, die is vervloekt, zegt Paulus. Geen heiligen

aanroepen dus en geen andere schepselen. We moeten ze mijden en er vandaan vluchten. Dat is de negatieve opstelling, doch daarmee is het eerste gebod niet uitgeput.

Er staat ook: De enigen waren God recht lere kennen, Hem alleen vertrouwe, in alle ootmoedigheid en lijdzaamheid mij Hem alleen onderwerpe, van Hem alleen alles goeds verwachte, Hem van ganser harte liefhebbe, vreze en ere, alzo, dat ik eer van alle schepselen afa en die varen late, dan dat ik in het allerminste tegen zijn wil doe.

Hier komt Zondag 7 weer openbaar, "het ware geloof". Dat is God kennen, want hoe zou ik waardering hebben, hoe zou ik liefde hebben tot God als ik Hem niet ken? Alle waarachtige dienst aan God begint bij de kennis van God. Daarom jongens en meisjes, besteedt je tijd ook op de verenigingen.

Kinderen, luistert goed naar wat op de zondagsschool gezegd wordt, dat is een plaats waar je God leert kennen. Waar de juffrouws en meesters, mannen en vrouwen bezig zijn om je God te leren kennen. Nooit kun je God beminnen, als je God niet kent. En die kennis van God is door het onderwijs van de Schrift. Daarom is ook het gebruik van de Bijbel op de verenigingen en in ons gezin van onschatbare waarde. O, als je nog onbekeerd bent, dan is dit de weg, waarin je hart tot God bekeerd wordt. God leren kennen en hoe zou je Hem kennen als je niet luistert naar het Woord van God indien je daar niet in leest en indien je daar niet in bezig bent?

Omgekeerd is het ook waar, niemand kan God kennen of hij gaat God ook beminnen ten koste van alles, ook ten koste van zichzelf. Hij gaat zich aan Hem toebetrouwen, want wie God leert kennen, gaat ook op God vertrouwen. Zo iemand gaat zijn betrouwen van alle schepselen aftrekken, ook van zichzelf en gaat in stilheid zijn betrouwen op God stellen. En die God leert kennen, verliest ook van stap tot stap zijn hoogmoed, zijn eigenwaan, zijn naar karakter, al hebben we ons hele leven lang daarmee te strijden; al moeten we elke keer weer opnieuw het veld in om tegen die driehoofdige vijand de strijd aan te binden. Maar in de gemeenschap met, en in de ware kennis Gods ligt ook een afsterven van onszelf. In alle ootmoedigheid en lijdzaamheid, mij Hem alleen onderwerpen. Van Hem alleen alles goeds verwachten. Hem van ganser harte liefhebben, vrezen en eren. Op zulk een wijze en dit is de maatstaf, dat als ik kiezen moet en ik móet kiezen, heel mijn leven is kiezen! dan moet ik elke keer weer zeggen: Heere ik wil het niet, ik doe het niet om Uwszelfs wil, niet om Christus' wil.

Als u dan zegt, ja, maar wie is tot deze dingen bekwaam. Dan zegt de Schrift ons dat ge dit niet volbrengen kunt en ook niet behoeft te volbrengen in eigen kracht. Dan wijst de Schrift u altijd weer opnieuw naar die Borg, naar die Zaligmaker, Die gekomen is, onder de wet, opdat Hij de wet volbrengen zou en opdat wij door het geloof in Hem in Zijn inzettingen zouden wandelen. Als u de kracht ontvalt om die keus te doen, denk dan aan de Heere Jezus Christus. Dring met uw gedachten door en stel u Hem voor ogen, Hem, Die nooit Zichzelf koos, maar altijd de zijde Zijns Vaders.

Als u verzocht wordt en u op de tweesprong staat, denk dan: hoe zou Christus gekozen hebben, wat zou Hij gedaan hebben en wat zou Hij gezegd hebben? En als u dan de kracht ontbreekt om liever van alle schepselen af te gaan, schuil dan met al de zonde, met al de drang naar het boze bij Hem. Zie op Hem, hoe Hij liever alle schepselen varen liet en liever Zijn leven aflegde in de dood, dan ook maar enigszins tegen de wil van God te doen. Die liefde van Christus die genade van God, dat offer dat Hij bracht om u, een goddeloze, Kanaän binnen te brengen. Dat is medicijn tegen al de bedorvenheden van het meest goddeloze hart. Dat bloed van Jezus Christus, bedekt niet alleen onze zonden, maar dat wast ook de zonden af. Dat maakt ons niet alleen vrij in het gericht van God, maar dat heiligt ook onze ziel. De overdenking van het bitter lijden en sterven en van de slagen die op Hem neer kwamen; van de striemen Hem geslagen, omdat wij Zijn wet hebben overtreden; de aanschouwing daarvan doet me walgen van mezelf. Doet me walgen van de zonden en van de wereld, doet me mezelf van harte verloochenen en de Heere volgen, waar dat Hij ook heengaat.

Tenslotte zegt de onderwijzer nog: wat is eigenlijk afgoderij? Dan zegt het antwoord kort: dat is in plaats van de enige ware God, Die Zich in Zijn Woord geopenbaard heeft, onthoudt dat goed, de God van de Bijbel, of naast God iets anders verzinnen of hebben, waarop de mens zijn vertrouwen zet. Wat dat ook is! Dat kunnen op zichzelf geoorloofde dingen zijn. U mag rijkdom hebben, als God het u geeft. We mogen tot op zekere hoogte zorgen, niet bezorgd zijn, maar zorgen, maar als uw zorg de plaats van Gods zorg gaat innemen, dan is het bezorgdheid en dan is het zonde. Daar staat, dat ge uw vertrouwen noch geheel, noch gedeeltelijk op iets mag stellen buiten of nevens God. Ook niet op het Woord van God, zonder God. Dat is ook nog mogelijk. Er zijn mensen die hun vertrouwen stellen op een tekst, op een Woord van God, maar ze hebben in dat Woord God niet ontmoet. Dat is ook levensgevaarlijk. Dat kom je ook tegen bij de zogenaamde "bevindelijken", mensen, die leven bij een tekst en bij een versje, bij een ontmoeting, bij een wonder, zonder dat ze uit de God van dat Woord leven. Dat is ook afgoderij, zo komt u ook in het verderf terecht. Nee, dit is juist het kenmerk, elk contact met het Woord, elke tekst en elk versje, elke ontmoeting met dat Woord, is een ontmoeting met de God van dat Woord. Als we alleen maar ons vertrouwen op het Woord stellen, of wat mensen daarvan zeggen, dan groei je altijd de hoogte in. Dan word je de bekeerde man, wettisch, vroom in je eigen ogen. Zoals de mensen in de dagen van Jezus, ze zeiden wij zijn discipelen van Mozes. En dat waren ze ook, daarom waren ze zo ongenaakbaar. Maar wanneer u contact hebt met God, met de God van het Woord, dan gebeurt er wat hier staat, dan laten we liever alles varen, dan vertrouwen we op geen ander ding, ook niet op onszelf, dan vertrouwen we alleen op God in Christus Jezus, op Christus' offerande en op Zijn gerechtigheid. Welnu, zo is de wet volbrengen een lieflijk werk. Zo is de vervulling van de wet, de vreze des Heeren uit een teder hart. Zo is de vervulling van de wet, het werk dat we

straks mogen doen. Niet meer onder de eis: gij zúlt, maar zoals Adam het deed in het Paradijs, als een kind die uit reine liefde doet, wat vader en moeder zegt, omdat hij een behagen heeft als kind te doen, wat de ouders van hem vragen. Is dan hier het doen van Gods wet, vanwege onze zonden nog steeds overschaduwd met het: Gij zúlt en anders, dan..., dat zal straks ophouden. Is hier de wet niet alleen een stok om te gaan, maar ook nog steeds een stok om te slaan, als we overtreden wat God ons geboden heeft, dan verlangen we naar de tijd dat we nooit meer wederstrevig zullen zijn. Waar die strenge afkondiging onder donder en bliksemschicht niet meer nodig zijn zal, maar waar God van diezelfde Sinaï ons ontmoeten zal, zoals Hij Elia ontmoet is, in het suizen van een zachte stilte, waarop we ten laatste in heilige verwondering ons aangezicht zullen omwinden met onze mantel en uit de kloof van dit ellendig leven zullen uitgaan, den Heere tegemoet in de wolken en in de lucht. En alzo zullen wij altijd bij den Heere zijn. Amen.

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.